

הרב יעקב דוד אילן

מראשי ישיבת כנסת יצחק הדרה

ומח"ס משא יד ד"ח

בדין חנוך כלי שרת

בגמ' שבועות טו, א: "כל הכלים שעשה משה משיחתן מקדשתן מכאן ואילך עבודתן מחנכתן", וברש"י: "משיחתן בשמן המשחה מקדשתן קדושת הגוף לכלי שרת ולקדש את הנכנס לתוכו. מכאן ואילך כלי הדורות לא נמשחו אלא התחלת עבודתן מחנכתן לקדושה וחינוך לשון התחלה".

וצ"ע חילוק הלשון, דגבי משיחה נאמר משיחתן "מקדשתן" ולגבי חנוך נאמר עבודתן "מחנכתן", ולא קתני לשון מקדשתן. אמנם, רש"י פירש דהתחלת עבודתן מחנכתן "לקדושה", וכ"כ רש"י סנהדרין טז, ב (ד"ה מיכן ואילך): "עבודתן מחנכתן משעה שמתחנכים בעבודה מתקדשין", וכן כתב הרמב"ם בהל' כה"מ (פ"א הי"ב): "כל כלי המקדש שעשה משה במדבר לא נתקדשו אלא במשיחתן בשמן המשחה שנאמר וימשחם ויקדש אותם, ודבר זה אינו נוהג לדורות אלא הכלים כולן כיון שנשתמשו בהן במקדש במלאכתן 'נתקדשו' שנ' אשר ישרתו במ בקודש בשירות הם מתקדשין" עכ"ל.

דיני משיחה וחינוך כלי שרת

ונראה לומר דחלוק משיחה בכלי במשכן, דהוי מעשה קידוש, משא"כ חינוך, דהוי דין דע"י תחילת עבודתן למה שהם עומדים נעשין לכלי שרת לקדש אחרים, וכלשון רש"י בשבועות שם. וכ"ה יותר בדברי הרמב"ם בפה"מ במנחות (פרק רביעי משנה ד) וז"ל (ע"פ פה"מ מהדורת המאור): "וענין החנוך ההרגל, והושאל החנוך בדברים הללו להתחלת העשיות, כאילו הכלי הזה מתרגל בעבודה הזאת, על דרך הדמיון לאדם שתחלת למודו איזה למוד או איזו מדה להרגילו עד שתקנה לו הרגילות" עכ"ל. ומבואר דחינוך הוא ענין להרגילו להיות כלי לקדש אחרים כראוי לעבודתו, וכמו חינוך למצות, כמו שנאמר חנוך לנער על פי דרכו.

ובזה מבואר מש"כ הר"מ הנ"ל, דכיון שנשתמשו בהן במקדש "במלאכתן", ודייק במקדש דוד (סימן ג) דאין צורך בשביל לחנכו לכלי שרת דוקא בעבודה גמורה [וגם שחיטה שכשרה בזר, מ"מ היא מד' עבודות הקרבן והשחיטת מקדשת את הדם כדאי' בסוטה יד, ב, ורק אינה עבודה הצריכה כהונה, ולכן מחשבה שלא לשמה או פיגול בשחיטה פוסלת כי השחיטה היא מד' עבודות הקרבן], כד' עבודות הקרבן שנעשות ע"י כהנים, אלא כל מלאכת הראויה לאותו כלי מחנכת להיות כלי שרת, והביאור בזה הוא דכיון דעניינו של חינוך הוא תחילת העבודה בו, לכן כל עבודה הראויה לכלי זה היא מחנכתו לכלי שרת.

והדבר מוכרח ביומא לט, א דסד"א דהקלפי שבו עשו את גורלות השעירים ביומא"פ הוא כלי שרת, ובהכרח הוא דמתחנך ע"י ההגרלה. והקשו בתו"י ותורא"ש שם (ד"ה הסגן) דהגרלה לא הויא עבודה ואיך יתחנך בה לכלי שרת. אכן י"ל דמתחנך ע"י מלאכת ההגרלה, ואין צריך לדין "עבודה" של כהונה בשביל לחנכו. וכן מבואר להדי' בריטב"א ביומא (שם), שכ' וז"ל: "דכיון דעבודת הקלפי אינה אלא בהגרלה זו היא עבודתו לקדשו ואשר ישרתו במ קרינא ביה" עכ"ל. וכן מצינו בסכין לשחיטה, דדעת הרבה ראשונים בחולין ג, א (ע"ש בתוד"ה כגון, וברמב"ן וריטב"א), ובזבחים מז, א בשטמ"ק דהסכין הוי כלי שרת, ועל כרחך דמתחנך ע"י השחיטה. והקשה בתורא"ש סוטה יד, ב דשחיטה אינה עבודת כהונה, ובפשוטו י"ל דשחיטה הוי עבודה והיא מד' עבודות הקרבן, אלא דלא הויא עבודת כהונה, אך לדברינו התירוץ יותר פשוט, דמכיון דהשחיטה היא מלאכת הסכין, לכן הוא מתחנך על ידי השחיטה לכלי שרת. וכן מצינו במשנה במנחות מט, א דמנורה מתחנכת ע"י הדלקת שבעת נרותיה, וקשה למ"ד ביומא כד:, וכך ההלכה, דהדלקה לא הויא עבודה וכשרה בזר, א"כ איך תתחנך המנורה בהדלקת זר? וע"כ דכיון דההדלקה היא מלאכת המנורה זה הוא חינוכו לקדושת מנורה, וראה בספרי כנסת הראשונים מנחות טז (בחי' אות נה) שביארתי ענין זה בארוכה.

נשבר הכלי שרת אם נשאר בקדושתו

וי"ל עוד נ"מ, עפ"י דברי החת"ס בהגהות לירוש' (הוריות פ"ק) ובחי' חת"ס בגיטין (ריש פ' הניזקין), שכתב דכהן גדול משוח בשמן המשחה גם אם סילקוהו

מכהונתו לא פקע קדושתו, מכיוון דהמשיחה היא מעשה קידוש שאינה נפקעת, משא"כ בכ"ג שנתחנך ע"י שהוא מרובה בגדים עי"ש. ונ"ל דה"נ בכלי שרת, דבמשיחה הוי חלות קידוש בכלי לכן לא פקע קדושתו בכל גוונא. ובוה יש לפרש בד' הר"מ בכה"מ (פ"א הי"ג), שכ' גבי נשבר הכלי דאין קדושתן מסתלקת לעולם, והאבן האזל שם כתב דנשארה קדוה"ג, וכבר הקדימו בזה במרכבת המשנה שם. ועד"ז כ' המשנ"ל בפ"ה ממעילה דבנשברו ל"ה קדשים שמתו כיון דראויים להתיכם, ונשאר בהם דין מעילה ול"ה נעשה מצותן, כיון דיכול להתיכן וכו'.

ונראה לומר דהנה המנ"ח (מצוה תא) והחזו"א (מנחות סימן ל) נקטו דבמזבח שנפגם [וה"ה בכל כלי שרת] כשמתקנן בעי חינוך מחדש. אמנם, י"ל דזהו לדין כלי שרת שבו, אבל הקדוה"ג אכן נשארת מחמת קדושת הפה, אבל בזמן המשכן, דהכלים נתקדשו במשיחה, הרי ממנ"פ אם פקעה הקדושה של המשיחה שובה פקע גם קדוה"ג, ואם נשארה קדושה א"כ שיישאר גם דין כלי שרת? לפיכך, ע"כ צ"ל דבמשכן, דהוי משיחה, נשאר עליה דין כלי שרת מחמת המשיחה, דזה לא פקע, ודומה לסברת החת"ס הנ"ל, דבמשיחת כ"ג גם כשסלקוהו לא פקע קדושתו, וא"כ ה"נ בכלי שרת שנמשח גם אם נשבר ואינו ראוי כעת לעבודה לא פקעו קדושתו ודין כלי שרת שבו.

האם קדושת הגוף של הכלי שרת חלה בפה

והנה מצינו מח' אחרונים אם המשיחה והחנוך פועלים גם לקדושת הגוף וגם לדין כלי שרת, או דקדוה"ג חלה בפה ובעי' למשיחה והחינוך לעשותן לכלי שרת לקדש אחרים וכו'. ובאבן האזל (מילואים להל' ביה"ב), במכתב להגר"י ורהפטיג זצ"ל, נקט דהוי קדוה"ג בקדושת פה, אכן הקרן אורה (במעילה יש ובמנחות קא) וכן באור שמח (הל' אסו"מ פ"א) ובחזו"א (מנחות סימן ל) נקטו דהוי קדושת דמים בפה והחנוך עושה ב' פעולות, לעשותן לקדוה"ג ולעשותן לכלי שרת. וכ"כ המק"ד (סימן ג) דקדוה"ג דכלי שרת הוא מה שמקדש אחרים, ולכן יש בו מועל אחר מועל, וא"כ המשיחה עושה לקדוה"ג ולקדש אחרים. ובלשון הראב"ד בתו"כ (פרשת בחוקותי) מפורש דהמשיחה והחינוך עושה לקדוה"ג, וקודם לכך מהני פדיון, וראה מה שכתבתי בדבריו בכנסת ראשונים במנחות קא. וברש"י שבועות הנ"ל

האוצר ◆ גיליון י"ח

מפורש לענין משיחה דעושהו קדוה"ג לכלי שרת, וכ"ה במאירי ור"ן סנהדרין טו, אך צ"ב דאמאי כתבו כן רק על משיחה ולא לענין חינוך.

ונ"ל בשיטת רש"י דבזה חלוקה משיחה מחינוך, דמשיחה הוי חלות קדושה בדבר ועושהו גם קדוה"ג, משא"כ בחינוך, דיסודו דהוי תחילת עבודתו ומתחנך במלאכתו וכנ"ל. ומעתה י"ל, בהקדם מש"כ הראב"ד, בפי' בריש מסכת תמיד, בחילוק מנחה מזבח, דלהכי במנחה הוי רק קדו"ד בפה, כיון דמחוסר מעשה בלילה וכו', משא"כ זבח, הוי קדושה בקדושת פה. ולפ"ז נ"ל דגם לענין דידן, דמשיחה דהוי מעשה קידוש, להכי בפה הוי רק קדו"ד, דמחוסר חלות משיחה, והמשיחה עושהו לקדוה"ג ולכלי שרת, אבל חינוך ל"ה חלות מעשה, אלא מציאות דמתחנכין במלאכתן והוא תחילת פעולתן, כפרש"י והר"מ, ושפיר בזה כבר חל קדוה"ג ע"י קדושת פה שמקדיש הכלי.

חינוך כלי שרת הוא דוקא בעזרה

והנה חינוך הכלי להיות כלי שרת הוא רק בעזרה, דאין מקדשין אלא בקודש כדאיתא בזבחים פח, א. וכ' הקרית ספר בהל' כה"מ פ"א דהטעם הוא דכתי' אשר ישרתו בם בקודש, וכשם שכלי שרת מקדשין רק בעזרה, כדאיתא בזבחים שם, ה"נ מתחנכין להיות כלי שרת רק בעזרה. ויש לחקור בהא דחינוך כלי שרת הוא דווקא בעזרה, מי נימא דה"ד לעבודה שדינה להיות בעזרה, אך לעבודה שדינה להיות חוץ לעזרה אפשר דנעשו לכלי שרת גם ע"י עבודה זו שדינה הוא להיות מחוץ לעזרה, וכגון בחינוך מנורה להדלקה, לדעת הרמב"ם פ"ט מביא"מ דכשרה בחוץ, שפיר י"ל דע"י ההדלקה נתקדש לדין כלי שרת של מנורה גם ע"י הדלקה בחוץ [או י"ל דכיון דקיום המצוה הוא במה שהיא דלוקה במקומה, וכמש"כ הגר"ח בספרו בהל' ביאמ"ק פ"ט, א"כ חינוכה יהיה אח"כ במקדש במה שהיא דלוקה במקומה, ואין מעשה הדלקה מחנך, אלא מה שהיא דלוקה, שהוא קיום מצוותה], וכן נ"מ לדין כלי שרת לעבודת פרה, דמעשיה בחוץ, דאפשר דנעשה לכלי שרת ע"י עבודות הפרה שדינה להיות בחוץ. ובכתבי אאמו"ר, הגאון רבי מרדכי אילן זצ"ל ראב"ד ת"א, כתב שדן בזה קמיה דמרן הגרי"ז זצ"ל ולא קבע

מסמרות בזה, וראה בארוכה בדברי אאמו"ר זצ"ל בספרו תורת הקודש (ח"א סימן מו).

ויש להעיר לגבי מנורה, דהוי כלי שרת אך אינו מקדש אחרים [דהשמן מתקדש בכלי שרת בפ"ע, אף דהמנורה גם יכולה לקדש השמן, עי' תוס' מנחות פט, א (ד"ה חצי לוג) ובצ"ק שם] וא"כ למאי בעי כלל חינוך, הא הוי קדוה"ג בפה? אכן נראה, בהקדם בהא דקתני במשניות במס' מנחות סוף פרק רביעי דמזבח החיצון חינוכו בקרבן תמיד והפנימי בקטורת והשלחן בלחם והמנורה בהדלקה, והרי המשנה ודאי מיירי גם במשכן, אף שבמשכן חינוכם היה במשיחה ולא חינוך ע"י עבודה. וע"כ צ"ל דדין משיחה וחינוך דעבודה הוא ענין כללי, לחנכו בתורת כלי שרת, אבל בהנך כלים הקבועים במקדש, כמזבחות מנורה שלחן וכו', בזה בעינן עוד דין חינוך בתורת מזבח ובתורת שלחן, דבכלים הקבועים במקדש יש סדר חינוך בפ"ע, זולת דין עבודתו מחנכתו, וגם במשכן, דהוי משיחה לדין כלי שרת שבהם, מ"מ בהנך כלים יש דין חינוך מיוחד בתורת מזבחות ושלחן וכו', ועי' בתורת הקודש (ח"א סימן לט ואילך) בכ"ז. ועכ"פ דין חנוך זה אינו בתורת קידוש אלא הוא חינוך לעבודתו וליעודו, שהרי במשכן כבר נתקדש ע"י משיחה, וגם לגבי הך חינוך יש מהאחרונים שהוכיחו דחינוך המזבח בתמיד של שחר אינו מעכב, [ראה בתורת הקודש ח"א סימן לט שהביא מח' ראשונים בזה]. וא"כ מוכרח כמש"כ, דתרי דיני הם, דין המשיחה לעשותן לכלי שרת ועוד דין חינוך מיוחד לכלי המקדש הקבועים, וניחא היטב.

ומה"ט נראה במש"כ המשך חכמה (ר"פ בהעלותך), דאף למ"ד דהדלקה לאו עבודה היא וכשרה בזר, מ"מ בשעת חינוך המנורה בעי כהן, וכע"ז כתבו הצ"פ עה"ת (שם), והחזו"א במנחות (סימן ל שם), ותמהנו על דבריהם בספרי משא יד ח"א בפ' בהעלותך, דהא כיון דלהך מ"ד קיום דין המנורה הוא במה שהיא דלוקה ועומדת במקומה, וכמש"כ הגר"ח בספרו בהל' ביאת מקדש שם, א"כ גם חינוכו יהני ע"י מה שדלוקה במקומה [דאפשר דאין החינוך ע"י מעשה ההדלקה אלא ע"י מה שהיא דלוקה במקומה, דזהו עיקר מצוותה, כמש"כ הגר"ח שם], אף שהודלקה ע"י זר, ומהיכי תיתי לומר דלחינוכה בעי כהן. ועוד דאטו בכל כלי שרת דחינוכם לא בעי עבודת כהונה, כמו סכין בשחיטה להנך דס"ל דנעשה כלי שרת בשחיטה, מי נימא דבעי כהן לחינוכו. אכן נראה דבדין של עבודתו מחנכתו פשיטא דלא

עדיף החינוך מעיקר העבודה, דאם היא כשרה בור ה"נ חינוכה מהני ע"י זה, ורק בחינוך דמנורה, שהוא חינוך מיוחד מדין מנורה, כמש"כ, בזה י"ל דבעי כהן לחינוך המנורה.

ולאור המבואר נראה לחדש לענין מה שהסתפקנו בדין חינוך כלי שרת דה"ד בעזרה, אם יהני חינוך כלי שרת בחוץ ע"י עבודות פרה שדינם להיות בחוץ. לדברינו כאן נראה דיש לחלק בזה בין משיחה של כלי שרת לבין חינוך כלי שרת ע"י עבודה, דחינוך ע"י משיחה, דהוי מעשה קידוש בכלי, י"ל דבכל גוונא בעי משיחה בעזרה, אך חינוך שע"י עבודה, בזה י"ל דדינו כמו העבודה עצמה, והיכא דנצרך לעבודה בחוץ שפיר יהני גם חינוך לעשותו כלי שרת ע"י עבודה בחוץ [ומ"מ יל"ע אם ע"י עבודת חוץ נעשה לכלי שרת גמור ויהני אח"כ לקדש גם לעבודת פנים, או דמעיקרא מתקדש לכלי שרת רק לעבודות חוץ, על דרך מש"כ הראב"ד בתו"כ (פ' צו) עפ"י הירושלמי פ"ק דיומא דהקמת משכן בלילה פסולה רק לעבודת יום ולא לעבודת לילה].

אכן נראה לחדש דאדרבא להכי בעי קרא מיוחד דלשרת בקודש, דכ' בקרי"ס הנ"ל דילפי' מיניה דחינוך כ"ש הוא בפנים, דאתי לומר דאף בעבודות שדינן בחוץ אין הכלי מתחנך להיות כלי שרת אלא בעזרה, דחינוך הכלי חייב להיות בעזרה, כמו שנא' אשר ישרתו בקודש, והוא כמו משיחה שנעשה בעזרה.

כהונה בפרת חטאת

והנה כתב הרמב"ם בהל' פרה (פ"ד ה"ג): "פרה שנעשית שלא בכהן או במחוסר בגדים או שעשאה בבגדי זהב או בבגדי חול פסולה", וצע"ג דפשיטא דאם עשאה בבגדי חול פסולה, ככל דין מחוסר בגדים בעבודת קרבנות, דהרי הר"מ כבר הקדים דבמחוסר בגדים פסולה, ומה השמיענו הרמב"ם דפרה שנעשית בבגדי חול פסולה. ובפשטות צ"ל דכיון דדין כהונה בפרה הוא כדין כהונה במראות נגעים, כדאי' בזבחים יד, ב ובמנחות ו, ב, ובעי' לקרא מיוחד דבעי' כהן בכהוננו, ופרש"י ביומא מב. דהיינו דבעי כהן בבגדי כהונה, הרי דבעי' לקרא דבעי כהן עם בגדים. ובכל הקרבנות הרי אמרי' דאין בגדיהם עליהם אין כהונתם עליהם, כדאי' בזבחים

יח, ואמאי צריך קרא מיוחד בפרה דבעי כהן עם בגדי כהונה. ועוד דהרי אמרי' בחולין יא. דפרה חטאת קריה רחמנא, וא"כ הוי כחטאת, וליבעי כהן בבגדים ככל עבודת קרבנות. וכבר ביאר במשנה אחרונה (ברי' מס' פרה) דסד"א דכיון דעבודות פרה נעשות בחוץ ולא בעזרה הוי כעבודות בבמה, דלא בעי כהונה, והארכתי בזה בספרי משא יד (ח"א בפ' חוקת) עי"ש.

ולפ"ז י"ל דמש"כ הר"מ דבבגדי חול פסולה, היינו להביא את הדרשה דכהן בכיהונו, ואף שהר"מ כבר כתב דבמחוסר בגדים פסולה, י"ל דהכא מיירי בבגדי כהונה שלא נתחנכו לעבודה, ולא נעשו עדיין לכלי שרת של בגדי כהונה, וסד"א דבפרה דעבודותיה בחוץ מהני גם בבגדי כהונה שעדיין לא נתקדשו, על דרך דמצינו בזבחים כ: דמהני קדוש ידו"ר לפרה גם בכלי חול, כיון שמעשיה בחוץ, וה"נ סד"א דמהני בעבודות פרה כהן עם בגדי כהונה שלא נתקדשו, דדוקא לעבודה בעזרה בעי בגד"כ שנתחנכו, ולהכי כ' הר"מ דפרה שעשאה בבגדי חול פסולה.

אך לדברינו יש להוסיף ישוב נפלא על מה שכתב הרמב"ם דפרה שעשאה בבגדי חול פסולה, דאכן כמו שכתבתי הר"מ מיירי בבגדי חול חדשים של בגדי כהונה שעדיין לא נתקדשו להיות כלי שרת וכנ"ל, אלא דאשמעי' הר"מ דאין הבגדי כהונה של הלשכה מתקדשים להיות כלי שרת ע"י עבודת פרה שמעשיה בחוץ, דזו היא הגזה"כ דאשר ישרתו בקודש, דכל חינוך להעשות לכלי שרת הוא דדוקא בעזרה, ובחוץ לא מהני לחנכו אף לעבודת פרה דהוי בחוץ. וא"ש היטב להר"מ לשיטתו דגם חנוך דעבודתן מחנכתן הוי גדר קידוש וכנ"ל. וניחא להר"מ לשיטתו, שכ' בהל' פרה פ"א הי"ב דפרה נעשית בד' בגדים בין, שעשאה כהן הדיוט בין שעשאה כ"ג, והמשנה למלך שם הביא דבתוספתא קתני דפרה נעשית בד' בגדי לבן, כמו ביוהכ"פ, אכן הר"מ חולק ופסק דפרה נעשית בד' בגדי כהן הדיוט. ולכן השמיענו הר"מ דבבגדי חול של בגדי כהונה שלא נתחנכו עדיין הרי הם פסולים לעבודת פרה, כיון דאין הם יכולים להתחנך בחוץ בעבודת פרה. אכן לתוספתא, דפרה נעשית בבגדי לבן של כ"ג ביוהכ"פ, ולכא' הבגדי לבן של יוהכ"פ היו נגנוזין כל שנה, כדאי' בזבחים מו, א והניחם שם מלמד שטעונין גניזה, ובהכרח דלפרה עשו בגדי לבן חדשים, וא"כ היו מתחנכין לכלי שרת בעבודת פרה, א"כ מוכרח לפי התוספתא דעבודת פרה מחנכת אף שהיא בחוץ. ויש לדון

דבגדים אלו יהיו כשרים רק לעבודות פרה, שהן בחוץ, ולא יוכשרו לעבודות במקדש עד שיתחנכו בעבודות בעזרה.

ומדוייק היטב מש"כ הר"מ בהל' כה"מ דחנוך כ"ש הוא שנשתמשו בהם במקדש, דהר"מ לשיטתו אתי לאפוקי דאף בעבודות דדינן בחוץ, כפרה וכהדלקת המנורה, מ"מ דוקא בנשתמשו בהם במקדש מתחנכין להיות כלי שרת וכמש"נ.

ובעיקר דברי הר"מ י"ל עוד דהא דכ' הר"מ דפרה בבגדי חול פסול, מיירי בבגדי כהונה של חולין שעדיין לא נתקדשו בקדושת דמים, ולכן הם פסולין, דלענין חינוך כלי שרת בעינן שיהא קודם קדו"ד ואח"כ מתחנך לכלי שרת [ראה בתוס' פסחים סו, א ד"ה תוחב ובמהרש"א שם], ולהכי בבגדי חול שהם חולין אינם יכולים להעשות לכלי שרת של בגדי כהונה ע"י עבודת הפרה אם לא הוקדשו קודם בקדו"ד. ויתכן עוד דהר"מ מיירי בגוונא דאין הבגדי חול כמדתו הראוי להיות בגדי כהונה, ולכן אין הם מתחנכים לכ"ש].

פרה אדומה בזה"ז

ונראה עוד נ"מ בזה, דיש לעיין אם בפרה אמרי' מקריבין כשאין בית, כמו שפסק הרמב"ם בהל' ביה"ב פ"ב דמקריבין אף באין בית דקדשה לשעתה קדשה גם לעת"ל וקיימת קדושת המקדש גם בזה"ז בחורבנו. ובפשטות גם בפרה נימא כן, ואדרבא בפרה לא בעי מזבח והקרבה בעזרה, ושפיר שייך לעשות פרה בזה"ז בכהן מיוחד. ובספר תורת הקודש (ח"א סימן ד) כתב חידוש דכיון דבעי בפרה הזאה נוכח אוהל מועד שפיר בעי בית, והוסיף דאכן בכל קרבנות הקרבים על מזבח הפנימי בעי בית, ולהכי בנפחתה תקרה של היכל לא היה מזה, כדאי' בזבחים מ, א. וזש"כ הרמב"ם בפ"ב מביה"ב דהעיד הנביא דבזה"ז מקריבין על מזבח "הזה", היינו דוקא על מזבח החיצון ולא על מזבח הפנימי, עכתו"ד.

ולדברינו נראה להוסיף טעם חדש ומקורי דל"ש פרה אדומה בזה"ז, דהרי בפרה צריך ד' בגדי כהן הדיוט, כמבואר בר"מ הנ"ל, והבגדים צריכים להתחנך לכלי שרת, וחינוך ה"ד בעבודה בעזרה, וא"כ בזה"ז דהבגדי כהונה הם חדשים,

---

בעי לחנכן לעבודה לכלי שרת, וחינוך ה"ד בעבודה בעזרה, וזה ל"ש למעשה בזה"ו, דאין אנו נכנסין לעזרה בחורבנו, ושוב ליכא בגד"כ לעבודת פרה.

